

Abiturient tunneb end katsejänesena

Tudengiks pürgijad loodavad saada tasuta kõrgharidust

"Me oleme tänavu justkui katsejänesed. Me ei tea, kas soovitud erialal õnnestub kõrgkoolis tasuta õppida, kuid riigieksamid pidime juba ammu ära valima," ütleb Tallinna Gustav Adolfi Gümnaasiumi abiturient Kati. Ta loodab siiski tasuta kõrgharidust saada.

Haridusministeerium töötab välja riikliku koolitustellimuse seaduse eelnõu, mille kohaselt lasub riigi kulul kõrghariduse saanud inimesel pärast ülikooli lõpetamist kohustus töötada riigi määratud kohal poolteisekordse õppeaja ulatuses.

Haridusministeeriumi ülikoolide talituse peaseksperti Hillar Baumani sõnul on riikliku koolitustellimuse seaduse eelnõu selgitamiseks ja kommenteerimiseks liiga toores. Ta ütles, et on raske ennustada, millal see Riigikogus vastu võetakse. Seepärast ei ole praegu veel teada, kas suunamine ähvardab tänavusi riigiülikoolidesse pürgijaid.

Arne Otter õhutab abituriente mässule

Gustav Adolfi Gümnaasiumi abiturient Marje tõdeb, et kui peaks juhtuma, et riik maksab tema valitud erialal kinni vaid viie üliõpilase õpingud, on nii vähestele tasuta kohtadele ilmselt väga raske pääseda.

Marje loodab siiski, et temal õnnestub kõrgkoolis veel tasuta õppida ja pääseda ka suunamisest. "Mulle see riikliku tellimuse süsteem ei meeldi, sest ei või ju kunagi teada, kuhu sind tasuta hariduse saamise eest tööle saadetakse," tunneb koolilõpetaja end ebakindlalt.

Marje koolikaaslaste Ivari ja Sveni hinnangul on nende jaoks esialgu veel riigieksamite süsteemgi segane, kõrgkooli astumise tingimustest rääkimata. "Seadused peaks ikka tükk aega enne otsustamise tähtaega tulema, siis saab rahulikult mõelda ja valida," leiab Sven.

Kati sõnul on Tartu Ülikooli magistrand Arne Otter käinud abituriente mässule õhutamas. "Ta ütles, et tartlased mässasid piletihindade vastu, tallinlased võiksid nüüd sundsunaamise vastu

Tallinna Gustav Adolfi Gümnaasiumi lõpetajad Anna-Leena, Ellinor, Marje, Evelin ja Kati eelistavad edasi õppida riigiülikoolis.

MARKO MUMM

üles tõusta. Meie oleme aga intelligentsemate ja tasakaalukamate arvamused avalduste poolt," on Kati kindel. "See oleks kontrollimatu, kui suur hulk Tallinna noori mässama hakkaks."

Viimases hädas maksavad ise

Tallinna Liivalaia Keskkooli abiturient Uku pole veel otsustanud, millisesse kõrgkooli ta astub. "Ma tahaksin ajalugu või keemiat õppima minna. Ma loodan, et olen nii tark, et mahun riigi tellitud kohale. Suunamisega tuleb leppida, sest hea haridus on tähtis," on Uku veendunud.

Sama kooli lõpetaja Jaanus ei soovi

pärast kõrgkooli asuda talle sobimatu töökohtale. Sellest pääsemiseks on ta nõus oma hariduse eest ka ise maksma.

"Ilmselt on ka suunamiskohtade seas sobivaid variante. Kui neid ei ole, tuleb pärast ülikooli lõppu oma haridus kinni maksta – nii pääseb suunamisest," leiab sama kooli õpilane Rainer.

Gustav Adolfi Gümnaasiumi lõpetajad soovivad enamasti siiski pürgida riigi tellitud ehk n-ö tasuta kohtadele. Nad on nõus oma hariduse eest maksma vaid siis, kui konkursil neile kohtadele välja jäävad.

"15 000 – 35 000 krooni aastas on võimelised maksma ikkagi rikkamad inimesed, samas ei pruugi nad alati ju targad olla," avaldab üks abituriendi-

neiu kartust, et üldine ülikoolihariduse tase võib nii langeda.

Liivalaia kooli lõpetaja Kaupo ei pelga tasulist haridust. "Mul on niikuinii plaan Ameerikasse majandust õppima minna. Alguses maksab minu eest seal õppiv õde, hiljem otsin koolikõrvast tööd. Küll ma hakkama saan," on koolipoiss optimistlik.

Kaupo klassivend Maur tahab kõigepealt täpselt teada, kui palju peab riiklikes kõrgkoolides enda harimise eest maksma. "Siis mõtlen, kuhu minna ja kust raha saada," ütleb Maur.

"Kui teisiti ei saa, annavad osa vajalikust rahast mu vanemad ja osa tuleb laenu võtta. Kuidagi saab ikka kombineerida," leiab Evelin Gustav Adolfi

Gümnaasiumist.

Enamik Liivalaia kooli lõpetajatest pürgib riiklikesse kõrgkoolidesse. "Riiklike ülikoolide haridust tunnustatakse rohkem, pealegi saab erakoolides õppida vaid majandust ja õigusteadust," leiavad noormehed.

Sel kevadel Põllumajandusülikooli astuda sooviv Tartu abiturient Erik kadestab oma õde, kes lõpetas ülikooli möödunud aastal. "Need muutused on liiga ootamatud. Ma tahaksin riigi tellitud kohale mahtuda, kui juba sel aastal ise peab maksma, on hirmus küll," arwab Erik. Tema sõnul ei olegi suunamine nii halb, sest riigitöö kogemusi osatakse erafirmades hinnata.

MALLE PAJULA